

Андреј Дилићенски¹

Драјан Прља²

Иван Шћулић³

ЗАШТИТА ПОДАТАКА И ДРЖАВНО-ЦРКВЕНО ПРАВО

Сажетак

Информационо-комуникационе технологије доносе многа изазова за цркве и верске заједнице на пољу заштитне података. Нов Закон о заштити података о личности се примењује од краја августа 2019. године. И поред спорна око доношења самог закона, потреба реулисана материје заштитне података за цркве и верске заједнице постоји. Немачка и аустријска пракса су показале проблеме са којима се сусрећу цркве и верске заједнице. Закон о заштити података о личности доноси многобројне новине и обавезе за цркве и верске заједнице, за које оне нису спремне.

Кључне речи: цркве и верске заједнице, заштита података о личности, Немачка, Аустрија, Србија.

1. Увод

Србија се налази у приступним преговорима са ЕУ. На том путу се усаглашава са европским тековинама и усаглашава свој правни систем са системом Уније. Овај процес почиње да има утицаја и на унутрашњу организацију цркава и верских заједница. На нивоу ЕУ је усвојена Општа уредба о заштити података („ОУЗП“), која је почела да се примењује 25.5.2018. године.⁴ Овај правни стандард представља камен темељац, који ће на нивоу ЕУ важити барем наредних 20 година у области заштите података.

Република Србија је усклађујући своје законодавство донела нов Закон о заштити података о личности 2018. године („ЗЗПЛ“), који

¹ Спољни сарадник, Институт за упоредно право, Београд, Email: andrej84_4@hotmail.com.

² Научни сарадник, Институт за упоредно право, Београд, Email: d.prlja@iup.rs.

³ Адвокат, Адвокатска канцеларија Марковић и сарадници, Београд, Email: ivan-stulic@gmail.com.

⁴ Regulation 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 7 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC -GDPR, OJ L 119/2016.

је заменио постојећи из 2008. године.⁵ На овај начин је Србија прихватила законодавни оквир ЕУ, тј. ОУЗП, у свом законодавству.

Доба нових информационих технологија утиче и на цркве и верске заједнице. Проблеми везани за заштиту приватност и заштиту података верника се умножавају. Да цркве и верске заједнице обрађују податке о личности није никаква новина. Оне то чине по својој функцији свакодневно, пошто обрађују податке верника.

Цркве и верске заједнице пре свега обрађују следеће податке:

- Изводе из књиге рођених и умрлих, крштених и венчаних,
- Неке цркве и верске заједнице организују веронауку и воде листе о присуству на верској настави,
- Фотографије и видео надзор.

Српска православна црква („СПЦ“) је још од 2006. године била укључена у проблематику везану за биометријске системе идентификације.⁶ Потребно је имати у виду да тада није постојала институција *Повереника* за информације од јавног значаја и заштиту података о личности („Повереник“), пошто је први Закон о заштити података о личности усвојен тек 2008. године.⁷

Центар за проучавање и употребу савремених технологија Архиепископије београдско-карловачке је дао свеобухватну процену претходног Закона о заштити података о личности из 2008. године. У закључку је између осталог констатовано „У савременим условима управљање подацима јесте управљање људима, јер се појединац у односу према држави (друштву у ширем смислу – изузимајући личне везе) све више одређује скуповима података“.⁸ Управо ова реченица указује и на потребу доношења прописа у области заштите података верских заједница. О потреби доношења и уређења заштите података за цркве и верске заједнице, не треба трошити речи, али ће проблематиком у немачкој и аустријској пракси бити указано на потребу доношења правила у области заштите података о личности.

⁵ Закон заштити података о личности-ЗЗПЛ, *Сл. гласник РС*, бр. 87/2018.

⁶ Оливер Суботић презвитер Храма Вазнесења Господњег у Жаркову, *Uloga verskih zajednica u odbrani privatnosti*, <https://www.youtube.com/watch?v=49dNkGET6AA&feature=youtu.be,00:15-00:55>, 09.07.2019.

⁷ Закон о заштити података о личности, *Сл. гласник РС*, бр. 97/2008, 104/2009 - др. закон, 68/2012 - одлука УС и 107/2012.

⁸ А. Загорац, *Предлој закона о заштити података о личности Републике Србије – кријички осврт – стручни извештај бр. 1/2008*, Центар за проучавање и употребу савремених технологија Архиепископије београдско-карловачке, Београд 2008., 10.

2. Реакције на доношење Закона о заштити података о личности

Нов ЗЗПЛ представља копију ОУЗП ЕУ.⁹ Имајући у виду непознавање материје у црквеним круговима изазвао је бурне реакције и у самој ЕУ. Тако су, примера ради, у Великој Британији свештеници енглеске цркве интерпретирали одредбу пристанка, да се не сме молити за неког ко није дао лични пристанак.¹⁰ ЗЗПЛ је изазвао велико незадовољство од стране СПЦ. Стога треба погледати спорну регулацију чл. 93 ЗЗПЛ.

Обрада од стране цркве и верских заједница чл. 93 ЗЗПЛ

- 1) Ако цркве или верске заједнице примењују свеобухватна правила у погледу заштите физичких лица у односу на обраду, та постојећа правила могу се и даље примењивати под условом да се ускладе са овим законом.
- 2) У случају из става 1. овог члана, примењују се и одредбе овог закона о инспекцијским и другим овлашћењима Повереника из чл. 77. до 79. овог закона, осим ако црква, односно верска заједница, не образује посебно независно надзорно тело које ће вршити та овлашћења, под условом да такво тело испуњава услове предвиђене Поглављем VI. овог закона.

СПЦ сматра да је „закон штетан“, тражило се да се закон повуче из скупштинске процедуре. Овај став је изнео у писму епископ бачки Иринеј Буловић. Разлози за незадовољство су што се „не уређује на прави начин заштите података о верским припадницима“, према мишљењу СПЦ. Осим тога СПЦ сматра „да би подаци који се налазе у књигама које она води, књиге крштених и венчаних, могли да се подведу под информације о личности које црква не би смела да прикупља“.¹¹

⁹ GDPR, OJL 119/2016.

¹⁰ i-KSO portal, Crkve i njihov odnos prema GDPR-u, <https://i-kso.com/crkve-i-njihov-odnos-prema-gdpr-u/>, 02.07.2019.

¹¹ СПЦ против Закона о заштити података: Црква забринута за књиге крштених, <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/drustvo/aktuelno.290.html:758258-SPC-PROTIV-ZAKONA-O-ZASTITI-PODATAKA-Crkva-zabrinuta-za-knjige-krstenih>, 02.07.2019.

Заговорници усвајања овог прописа су истакли да би цркве изгубиле привилегију које имају, ако би се овај члан закона избрисао, јер би потпадале под општи правни режим као и остали руковооци (одговорна лица у смислу ЗЗПЛ). ЗЗПЛ предвиђа да, уколико примењују сопствена правила о заштити података о личности, цркве и верске заједнице могу да наставе са применом *ако их ускладе са ЗЗПЛ*. У ставу два наводи се да, уколико формирају посебно тело које ће се бавити заштитом личних података, *Повереник нема право надзора*, што је, иначе, сада случај.¹² На тај начин цркве и верске заједнице имају 2 могућности:

1) или ће имати „привилегију“ у виду својих прописа и сопственог надзора *у складу са ЗЗПЛ или*

2) ће потпадати под општи правни режим ЗЗПЛ и надзор Повереника.

За ову „привилегију“, *да задрже своја правила у области заштите података*, коју су цркве и верске заједнице добиле на нивоу ЕУ, требало се посебно изборити, према изјави Протестантске цркве у СР Немачкој.¹³

У скупштинској расправи приликом усвајања ЗЗПЛ посланици опозиције су указали да се овим законом задире у гарантовану аутономију цркве и верских заједница. Осим тога можда и главна замерка посланика је била да се законом омогућава Поверенику да контролише рад цркве, што је у супротности са уставним гаранцијама аутономије цркава и верских заједница.¹⁴

3. Уставне гаранције и Закон о црквама и верским заједницама

Устав Републике Србије гарантује у свом чл. 11 ст. 2 *одржаност цркава и верских заједница од државе*.¹⁵ Такође се у Уставу експлицитно регулише *самосталност цркава и верских заједница у одређивању унутрашње организације*.

¹² Књиге крштених и венчаних одлазе у историју? СПЦ више неће смети да скупља личне податке?!, <https://www.srbijadanas.com/vesti/drustvo/nece-se-vice-znati-ko-se-krstio-ko-vencao-panika-u-spc-novi-zakon-donosi-velike-promene-2018-11-02>, 07.07.2019.

¹³ С. Buschow, „Datenschutz: Kirche hat eigene Regeln“, *MAGAZIN TITELTHEMA*, 6/2018, 10.

¹⁴ Синод и патријарх сматрају штетним Закон о заштити података о личности, <http://www.politika.rs/sr/clanak/414798/Sinod-i-patrijarh-smatraju-stetnim-Zakon-o-zastiti-podataka-o-licnosti>, 29.06.2019.

¹⁵ Устав Републике Србије, *Сл. гласник РС*, бр. 98/2006.

Устав Републике Србије чл. 44 ст. 2

- 2) Цркве и верске заједнице су равноправне и слободне да самостално уређују своју унутрашњу организацију, верске послове, да јавно врше верске обреде, да оснивају верске школе, социјалне и добротворне установе и да њима управљају, у складу са законом.

Закон о црквама и верским заједницама даље регулише аутономију цркава и верских заједница.¹⁶

Закон о црквама и верским заједницама Члан 6

- 1) Цркве и верске заједнице су независне од државе и једнаке пред законом.
- 2) Цркве и верске заједнице су слободне и аутономне у одређивању свог верског идентитета.
- 3) Цркве и верске заједнице имају право да самостално уређују и спроводе свој поредак и организацију и да самостално обављају своје унутрашње и јавне послове.

Узимајући у обзир члан 6 став 3 Закона о црквама и верским заједницама јасно је да је доношење примена Закона о заштити података о личности на цркве и верске заједнице свакако мешање у организацију и обављање унутрашњих и јавних послова. Имајући то у виду може се даље закључити да је сам начин доношења чл. 93 ЗЗПЈ иротивуставан и у супротности са Законом о црквама и верским заједницама.

Такође у Закону о црквама и верским заједницама чл. 28 је јасно регулисано да цркве и верске заједнице нису одвојене од државе, неће независне. То подразумева да су цркве и верске заједнице слободне да сарађују или не сарађују са државом, као што и држава може а не мора да сарађује са црквама и верским заједницама. Поред тога у истом члану се наводи да држава треба да сарађује са црквама и верским заједницама ради остваривања *ошћеј добра и заједничкој интереса*.¹⁷

¹⁶ Закон о црквама и верским заједницама - ЗЦВЗ, Сл. гласник РС, бр. 36/2006.

¹⁷ М. Radulović, *Obnova srpskog državno-crkvenog prava*, друго издање, Fondacija Konrad Adenauer i Hrišćanski kulturni centar dr Radovan Bigović, Beograd 2014, 132.

Уопште гледано држава се кроз Закон о црквама и верским заједницама појављује само као *сарадник* у разним областима нпр. образованој, градитељској, културној и социјалној. Држава јемчи црквама и верским заједницама њихова изворна права у обављању делатности и обавезује се да поштује традиције, методе и аутономне прописе црква и верских заједница. Дакле држава не преноси сопствену надлежност, *нијџи њокушава да намейне трађанске законе*.¹⁸

Имајући у виду да споран закон потиче из Европске Уније, Србија као кандидат за чланство у ЕУ мора да се усаглашава са европским законодавним оквиром. Самим приступањем ЕУ Србија ће бити у обавези да директно примени Уредбу о заштити података. Променом Устава пре уласка у ЕУ ће се *држава одећи дела суверенијетета* у овој области, а то значи управо директну примену спорног закона.

Сам начин преписивања ОУЗП у српско законодавство показао је озбиљне правне недостатке. С обзиром да је Закон о црквама и верским заједницама, као кровни закон *пројустиио да рејулише материју зашћииије њодашака*, што није био случај са осталим људским правима. Стога је ову материју по сличности требало регулисати са осталим људским правима. Позитивно законодавство Србије не допушта мешање државе у унутрашње послове црква и верских заједница. Зато би могућа регулација била *да се њосћојећи Закон о црквама и верским заједницама дојуни у њоїледу зашћииије њодашака о личностии*.

Могла би се узети по сличности регулација основног људског права на имовину или људског права на информисање из постојећег Закона о црквама и верским заједницама:

- Чл. 26 „Цркве и верске заједнице самостално ..., у складу са сопственим аутономним прописима“.

- Чл. 43 „Ради унапређивања верске слободе и слободе информисања цркве и верске заједнице имају право да у складу са Уставом и законом користе јавни радиодифузни сервис, као и да самостално остварују сопствену информативну и издавачку делатност“.¹⁹

Цркве и верске заједнице имају могућност да провере уставност и законитост одредбе чл. 93 ЗЗПЛ. Стога би питање пред Уставним судом требало да буде формулисано адекватно да би се установило да ли „привилегија“ црквама и верским заједницама да саме

¹⁸ *Ibid.* 133 i 134.

¹⁹ ЗЦВЗ, Сл. гласник РС, бр. 36/2006.

регулишу ову област у складу са ЗЗПЛ, задире у њихову аутономију. Другим речима да ли само наметање прописа ЗЗПЛ задире у унутрашњу организацију цркава и верских заједница и њихову аутономију и одвојеност од државе, које су гарантоване Уставом и Законом о верским заједницама. Неспорно је да је надзор цркава и верских заједница у виду сопственог надзора уставан и законит, али је и он условљен доношењем прописа у складу са ЗЗПЛ и наметањем грађанских правила.

Такође се може закључити да су у уставно-правном смислу замерке посланика опозиције у оквиру скупштинске процедуре биле исправне. Утолико пре је и *сама могућност да Повереник контролише рад цркава и верских заједница противуставна и противзаконити*.

Узимајући као неспорну чињеницу да је мешање државе у унутрашње послове цркава и верских заједница доношењем овог закона по позитивним прописима већ установљено, потребно је анализирати новине за цркве и верске заједнице. Ова анализа ће заправо дати одговор на замерке СПЦ.

4. Обавезе за цркве и верске заједнице по Закону о заштити података о личности

Чињеница је да се ЗЗПЛ намећу огромне обавезе црквама и верским заједницама, за које оне свакако нису спремне. Пошто цркве и верске заједнице нису донеле или бар нису званично објавиле сопствене усаглашене прописе са ЗЗПЛ (сходно чл. 93), оне ће морати у пуном обиму да примене ЗЗПЛ и потпадају под режим контроле Повереника.

Имајући у виду да цркве и верске заједнице обрађују податке о верском и филозофском опредељењу, оне на тај начин оне имају правни положај *руковаоца* у смислу ЗЗПЛ.

Подаци о верском и филозофском опредељењу спадају у *посебну категорију података о личности*, те је стога неопходно је обратити посебну пажњу на допуштеност обраде ових података.²⁰ Обрада таквих података у начелу је забрањена осим ако су испуњени услови који су наведени у закону.²¹

²⁰ Z. Petrović, Kontrasti: Ograničena zaštita podataka, https://www.youtube.com/watch?time_continue=642&v=TjbXWmwp9sU, 10:37-11:10, 06.07.2019.

²¹ i-KSO portal, Crkve i njihov odnos prema GDPR-u, <https://i-kso.com/crkve-i-njihov-odnos-prema-gdpr-u/>, 02.07.2019.

Закон о заштити података о личности Чл. 17 ст. 2 тч. 4 – гоушће-ности обраде података од цркава и верских заједница

Уколико се обрада врши у оквиру регистроване делатности и уз примену одговарајућих мера заштите од стране задужбине, фондације, удружења или друге недобитне организације са политичким, филозофским, верским или синдикалним циљем, под условом да се обрада односи искључиво на чланове, односно бивше чланове те организације или лица која имају редовне контакте са њом у вези са циљем организације, као и да се подаци о личности не откривају изван те организације без пристанка лица на које се односе;

Као што се може уочити цркве и верске заједнице *моу да обрађују податке својих садашњих, бивших верника и лица која имају редовно контакти* са њима. Једино што *не смеју је да откривају податке* верника без њиховог пристанка. Самим тим аргументација СПЦ једноставно не стоји, „да подаци које она обрађује, књиге крштених и венчаних, представљају информације о личности које црква не би смела да прикупља“.

С тим у вези је интересантан случај Јеховиних сведока о коме је одлучивао Европски суд. Повод за доношење ове пресуде је начин рада ове верске заједнице који укључује посете „потенцијалним“ верницима од врата до врата. Па је пресуђено да они морају тражити пристанак за прикупљање и обраду података о личности на такав начин.²² На тај начин видимо заправо да сам начин активног „врбовања“ верника без њиховог пристанка није допуштен.

Цркве и верске заједнице укратко очекују следеће обавезе које утичу на њихову унутрашњу организацију и администрацију:

1. Обавеза вођења евиденције обраде података (чл. 47 ЗЗПЛ);
2. Остваривање права појединаца (чл. 21, чл. 23 и 24, чл. 26, чл. 29-31, чл. 33, 36-38);
3. Техничко-организационе мере заштите података (чл. 41 и 50 ЗЗПЛ);
4. Уграђена и подразумевана заштита података (чл. 42 ЗЗПЛ)

²² Одлука Европског суда од 10. јула 2018. године, Пресуда бр. С-25/17, случај: *Titosuojavaaltuutettu / Jehovan todistajat – uskonnollinen yhdyskunta*, <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2018-07/cp180103de.pdf>, 07.07.2019.

5. Реаговање у случају компромитације података (чл. 52 и 53 ЗЗПЈ);
6. Процена утицаја на заштиту података о личности (чл. 54 и 55 ЗЗПЈ);
7. Именовање Лица за заштиту података (чл. 56-58 ЗЗПЈ);
8. Пренос података у треће земље (чл. 64, чл. 67-69 ЗЗПЈ);
9. Обавезе када су цркве и верске заједнице у улози обрађивача (чл. 45 и 46 ЗЗПЈ);
10. Правила о чувању података (чл. 5 бр. 5 ЗЗПЈ).

Поред тога чланови цркава и верских заједница имају такође загарантована права као што су право на приступ подацима, право на информисање, право на исправку података, право на „заборав“, право на пренос података.

5. Немачка и аустријска пракса у заштити података цркава

Вајмарским уставом чл. 137 ст. 3 у Немачкој још 1919. године је регулисана независност верских заједница у односу на државу „Свака верска заједница доноси и управља самостално својим пословима у оквиру свих важећих закона“.²³ Овај члан је постао саставни део немачког Основног закона у чл. 140.²⁴ Став католичке цркве у Немачкој је био да се не примењује савезни Закон о заштити података. Овај закон је важио до ступања ОУЗП, али се устав свакако није променио.²⁵

До доношења ОУЗП постојали су у области заштите података тзв. *шајна исцоведања* и *духовна шајна*. Осим тога још од 1983. године у црквеном праву Католичке цркве *Codex Iuris Canonici (CIC) can. 220* важи правило „Никоме није дозвољено да противправно штети угледу, који неко има, као и да повреди право било које особе на заштиту његове интимне сфере.“²⁶ Ипак први свеобухватни пропис у области

²³ Die Verfassung des Deutschen Reichs (Weimarer Reichsverfassung), vom 11. August 1919 (RGBl. S. 1383).

²⁴ Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, vom 23. Mai 1949 (BGBl. I S. 1).

²⁵ Datenschutz in der katholischen Kirche, Der Diözesandatenschutzbeauftragte der (Erz-)Bistümer Hamburg, Hildesheim, Osnabrück und des Bischöflich Münsterschen Offizialats in Vechta i.O, <https://web.archive.org/web/20101207162638/http://www.datenschutz-kirche.de/faq.html#datenschutz>, 30.06.2019.

²⁶ На латинском гласи „Nemini licet bonam famam, qua quis gaudet, illegitime laedere, nec ius cuiusque personae ad propriam intimitatem tuendam violare“.

црквене заштите података је донет 2013. године на предлог бискупске конференције на пленарном заседању.²⁷

У Аустрији такође постоји *Decretum Generale* о заштити података Католичке цркве Уредба о заштити података цркве (*Kirchliche Datenschutzverordnung K-DSV*) из 2011. године.²⁸ У пракси се до ступања ОУЗП на снагу десио случај, који је узбуркао јавност. Погођено лице је затражило приступ подацима од Комисије за заштиту жртава, коју је основала католичка црква. Право на приступ се односи на то које податке све ова Комисија обрађује о погођеном појединцу. Комисија је мањкаво одговорила на овај упит погођеног лица, јер се из одговора није могло закључити које место односно организациона јединица у оквиру цркве обрађује које податке о погођеном лицу. Поред тога није био наведен извор добијања података као и примаоци података. Све ово је навело погођеног да се жали аустријској Комисији за заштиту података.

Католичка црква је у оквиру поступка истицала да се организација и овлашћење заступања у погледу заштите података базира на Уредби о заштити података цркве. Сходно чл. 3 Уредбе о заштити података треба да буде ангажована црквена Комисија за заштиту података, која заступа цркву у области заштите података. Поред тога је у ову сврху регистрована посебна збирка података у Централном регистру података (DVR) као и посебно независна црквена јединица за заштиту жртава (за случајеве психичког и физичког насиља или сексуалног искориштавања).

Погођеном појединцу је у одговору саопштено да није могуће пружити обавештење о обради података које би било у супротности са „*обавезом чувања црквене службене тајне*“ (сходно чл. 7 Уредбе о заштити података). По схватању Католичке цркве, да би се те информације пружиле неопходна је сагласност трећих лица.

Тако је аустријска Комисија за заштиту података утврдила кршење Закона о заштити података о личности (K121.877/0011-ДСК/2012). Погођено лице треба да буде обавештено о извору података и о слању

²⁷ Anordnung über den Kirchlichen Datenschutz (KDO) in der Fassung des Beschlusses der Vollversammlung des Verbandes der Diözesen Deutschlands vom 18.11.2013, Anlage ABl. 3/2014 Erzbistum Berlin, https://www.erzbistumberlin.de/fileadmin/user_mount/PDF-Dateien/Amtsblaetter/Amtsblatt_201403Anlage_KDO.pdf, 08.07.2019.

²⁸ Erzdiözese Wien, Kirchliche Datenschutzverordnung, Die Veröffentlichung erfolgte im Amtsblatt der Österreichischen Bischofskonferenz Nr. 52/2010, sowie im Wiener Diözesanblatt Nr. 1/2011., https://pgr.at/statuten/DS_5.pdf, 8.07.2019.

података конкретним примаоцима, како би погођени могао да споведе своја права на исправку односно брисање података. Осим тога требало је да погођени буде обавештен о сврси и правном основу обраде података. Право појединаца на обавештење о обради се и не тиче трећих лица, тако да не захтева сагласност трећих лица, већ је требало пружити податке само о погођеном појединцу. Ипак пошто је католичка црква у смислу закона тзв. *руковалац у јавном домену*, Комисија за заштиту података је могла само да констатује повреду закона, али не и да предузме правне мере против цркве.²⁹ Гледајући овај сценарио који се већ десио у Аустрији, није тешко закључити, да је и у Србији могуће да Повереник констатује повреду, али да нема апсолутно никакву могућност спровођења санкције. У Аустрији од 25.5.2018. године на снази је Уредба о заштити података цркве из 2017. године, која је заменила и прилагодила Уредбу о заштити података цркве из 2013. године са ОУЗП.³⁰

У Немачкој је од ступања ОУЗП 25.05.2018. године у Јужном региону Протестантска црква забележила 400 притужби, што је троструко већи број притужби на обраду података цркве у односу на претходне године. По наводима ове цркве до сада није било потребе за кажњавањем у црквеним земљишним областима Баден, Баварска и Витенберг. Људи су се најчешће жалили да им није давано обавештење о обради података (тзв. право на приступ), као и када је црква прослеђивала податке трећим лицима. Осим тога Протестантској цркви је пријављено око 10 случајева компромитације података (енг. *data breach*). Најчешће се радило о изгубљеним или украденим медијумима као што су УСБ или камере из црквених дворишта.³¹ Сви ови случајеви указују и на потребу доношења црквених правила у области заштите података.

7. Закључак

Цркве и верске заједнице треба да сарађују са државом по питању општег добра и да се међусобно помажу, а посебно у сфери приватности и заштите података. У поступку доношења ЗЗПЈ пропуштена је

²⁹ M. Krenn, Keine Datenschutzrechte gegenüber Religionsgemeinschaften?, ARGE DATEN, http://www.argedaten.at/php/cms_monitor.php?q=PUB-TEXT-ARGEDATEN&s=64522goo, 08.07.2019.

³⁰ Dekret von der Österreichischen Bischofskonferenz in ihrer Herbstvollversammlung vom 6. bis 9. November 2017, *Kirchliche Datenschutzverordnung*, <https://www.bischofskonferenz.at/datenschutz/rechtsgrundlagen>, 07.07.2019.

³¹ M. Mockler, DSGVO: Beschwerden über kirchlichen Umgang mit Daten nach einem Jahr verdreifacht, <https://www.sonntagsblatt.de/artikel/kirche/dsgvo-beschwerden-ueber-kirchlichen-umgang-mit-daten-nach-einem-jahr-verdreifacht>, 07.07.2019.

добра прилика да цркве и верске заједнице донесу сопствена правила, којим би уредиле ову изузетно значајну област и заштитиле приватност и податке својих верника.

ЗЗПЛ иако представља копију ОУЗП доноси револуцију у пољу заштите података у утакмици између технологије и права. Треба имати у виду да је овај правни стандард не само важећи у оквиру ЕУ, већ да су се бројне ваневропске државе (Египат,³² Бразил,³³ САД³⁴ итд.) угледале и преузеле стандарде ОУЗП. Стога је тешко говорити о његовој штетности како то каже СПЦ, већ више о последњем тренутку да се ситуација на пољу приватности и заштите података поправи.

Иако је доношење и мешање државе у аутономију цркава и верских заједница доношењем ЗЗПЛ показана, цркве и верске заједнице треба да увиде предности и шансе у регулисању материје заштите података о личности. Такође треба да знају да било какав пропуст у виду нпр. компромитације података верника може погубно утицати на имиџ и углед цркава и верских заједница у друштву, што може директно утицати на репутацију саме цркве или верске заједнице и довести до губитка верника.

Цркве и верске заједнице се стога морају припремити за примену новог ЗЗПЛ и могуће практичне проблеме у пракси које су имале у Аустрији и Немачкој. Право приступа, видео надзор, компромитација података, опхођење са фотографијама су само неки од проблема са којима су се цркве до сада већ сусретале у пракси. Сви ови изазови и искуства из међународне праксе могу допринети да се стање у овој области поправи и да цркве и верске заједнице ухвате корак са модерним технологијама. А као крајњи циљ, треба заправо да буде да се приватност и поверени подаци верника адекватно заштите.

³² Egypt passes first data protection law, <https://gdpr.report/news/2019/06/25/egypt-passes-first-data-protection-law/>, 07.07.2019.

³³ How GDPR is shaping global data protection, <https://gdpr.report/news/2018/08/24/how-gdpr-is-shaping-global-data-protection/>, 07.07.2019.

³⁴ California's new data privacy law the toughest in the US, <https://www.cnet.com/news/google-assistant-aims-to-get-people-talking-with-new-interpretation-model/>, 07.07.2019.

Andrej Diligenski, MSc

External Associate, Institute of Comparative Law, Belgrade

Dragan Prlja, PhD

Research Fellow, Institute of Comparative Law, Belgrade

Ivan Štulić,

Lawyer, Law office Marković & Associates, Belgrade

DATA PROTECTION AND NATIONAL CHURCH LAW

Summary

Information and communication technologies bring many challenges to churches and religious communities in the field of data protection. The new Personal Data Protection Act applies from the end of August 2019. Despite the dispute over the adoption of the law, there is a need to regulate data protection for churches and religious communities. Germany and Austrian practice have shown the problems encountered by churches and religious communities. The Personal Data Protection Act brings numerous newspapers and obligations to the churches and vespers of communities, for which they are not ready.

Keywords: Churches and religious communities, Data protection, Germany, Austria, Serbia.